

La formació dels imperis en el món modern i contemporani

Josep M. Fradera

Objectius del curs

El programa desenvoluparà una interpretació a llarg termini de les característiques de l'estructura política dels imperis als segles XVIII, XIX i la primera part del segle XX. Els exemples que s'utilitzaran seran els dels imperis espanyol, francès, britànic i dels Estats Units de l'Amèrica del nord, aquest darrer a partir de la separació de les tretze colònies els anys 1776-1783.

L'anàlisi es concentrarà en les raons de la seva heterogeneïtat política. Dit d'una altra manera, quines raons expliquen que l'estatut polític dels colonials i els colònies fos tan variat i tan diferent del que prevalia a la metròpolis. Aquesta pregunta es particularment pertinent si prenem en consideració el caràcter altament unitari de l'Estat en alguns dels exemples citats, la insistència que tothom fos governat amb les mateixes lleis i de la mateixa manera.

En aquest sentit, es prestarà molta atenció als règims especials, a les anomenades "regressions" constitucionals i a les diferències d'estatut polític en el propi marc colonial, fos entre poblacions o entre territoris. Es prendran alguns casos com exemples preferents (Algèria sota dominació francesa; Jamaica i Àfrica del sud per als britànics; o el "Southern Home Rule" en el sud dels Estats Units del canvi de segle) però es donaran elements de judici suficients per a una avaluació global de la qüestió.

Temari

El programa de l'assignatura s'articularà, de manera aproximada, al voltant de les següents qüestions:

- Veu i representació als imperis del segle XVIII.
- L'imperi britànic després de la crisi nord-americana.
- Estats Units, 1783-1860: el marc republicà i les seves excepcions.
- Marc unitari i expulsió dels colonials: França 1799 i Espanya 1837.
- Heterogeneïtat i regressions colonials a l'imperi britànic: India 1857; Jamaica 1865; Àfrica del Sud 1910.
- Marc republicà i ciutadania restrictiva. I: França, 1848-1945.
- Marc republicà i ciutadania restrictiva. II: el sentit del "Southern Home Rule". Estats i territoris abans i després de 1898.

Bibliografia bàsica

- Wm. Roger Louis (ed.), *The Oxford History of the British Empire*, Oxford, Oxford University Press, 1999-2001; volumenes siglos XVIII, XIX y XX editados por P. J. Marshall, Andrew Porter y Judith Brown, respectivamente.
- P. J. Marshall, *The Making and Unmaking of Empires. Britain, India, and America, c. 1750-1783*, Cambridge, Cambridge University Press, 2008.
- John M. Ward, *Colonial Self-Government. The British Experience, 1759-1856*, Londres, Macmillan, 1976.
- C. A. Bayly, *Imperial Meridian. The British Empire and the World, 1780-1830*, Londres, Longman, 1989.
- William R. Freehling, *The Road to Desunity. Vol I. The Secessionists at Bay, 1776-1854*, Baton Rouge, Louisiana University Press, 1990.
- Don E. Fehrenbacher, *The South and Three Sectional Crises*, Baton Rouge, Louisiana University Press, 1980.
- J. M. Fradera, *Colonias para después de un imperio* (2005) i *Gobernar colonias* (1999).
- Thomas R. Holt, *The Problem of Freedom. Race, Labor, and Politics in Jamaica, 1832-1938*, Baltimore, The Johns Hopkins University Press, 1995.
- Alfred W. McCoy y Francisco Scarano (eds.), *Colonial Crucible. Empire in the Making of the Modern American State*, Madison, The University of Wisconsin Press, 2009.
- Emmanuelle Saada, *Les enfants de la colonie. Les métis de l'Empire français entre sujétion et citoyenneté*, París, La Découverte, 2007.

- René Gallissot, *La République française et les indigènes. Algérie colonisée. Algérie algérienne (1870-1962)*, Ivry-sur-Seine, Les Editions de l'Atelier, 2006.
- Charles-Robert Ageron, *Les Algériens musulmans et la France, 1871-1919*, Paris, Presses Universitaires Françaises, 2005.
- Gary Wilder, *The French Imperial Nation-State. Negritude and Colonial Humanism between the Two World Wars*, Chicago, Chicago University Press, 2005.